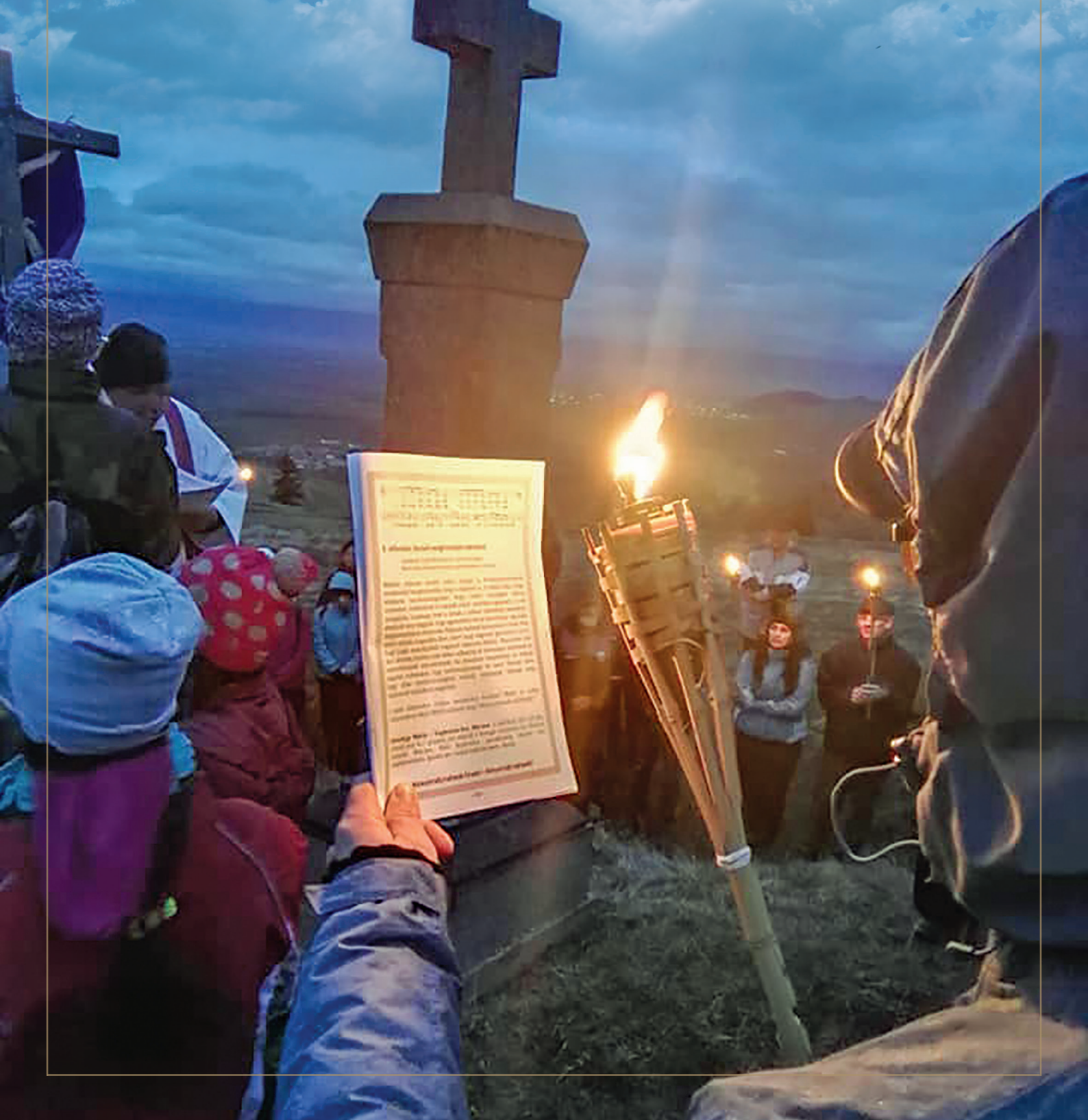

MAGYARÖRMÉNY

ÉLŐ RÖKSÉG

ERDÉLYI HÍRLAP | IV. ÉVFOLYAM, 11. SZÁM | 2019. JÚNIUS–AUGUSZTUS

MAGYARÖRMÉNY ÉLŐ ÖRÖKSÉG

Erdélyi hírlap

Negyedévenként megjelenő, az erdélyi magyarörmény és az azzal rokonszenvező közösség számára kiadott folyóirat

Kiadja az

ERDÉLYI MAGYARÖRMÉNYEK SZÖVETSÉGE (EMÖSZ)

FŐSZERKESZTŐ: Puskás Attila

FELELŐS SZERKESZTŐ: Bakó Zoltán

MŰSZAKI SZERKESZTÉS

ÉS TÖRDELÉS: Haáz Vince

MUNKATÁRSÁK:

Zakariás Eszter (Csíkszereda),
Gál Hunor, Kulcsár Petra
(Gyergyószentmiklós),
Czirják Károly (Maroshévíz),
Szász Ávéd Rózsa (Marosvásárhely),
Bodurián Ágota (Székelyudvarhely)

SZERKESZTŐSÉG CÍME:

540143, Tg. Mures,
Aleea Cornisa, 32/44
Tel.: +40-756.222.903

NYOMDAI MUNKÁLATOK:

Intermedia Kft. Marosvásárhely

KAPCSOLAT, LEVÉLCÍM:

ormenyorokseg@gmail.com

ISSN: 2537-5520

A lapban közölt cikkek nem feltétlenül tükrözik a kiadó véleményét.

BORÍTÓKÉP: Nagyszerdai keresztút Gyergyószentmiklós (Fotó: Kulcsár László)

Az EMÖSZ vezetői Budapesten

A budapesti Örmény Kulturális Központ és a XV. Kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat vendégei volt március első napjaiban dr. Puskás Attila és Kulcsár László, az Erdélyi Magyarörmények Szövetsége (EMÖSZ) képviselőit. A Semmelweis utcában található örmény központban működtetett Örmény Kávészakklub szervezett beszélgetést dr. Turgján Tamás parlamenti szakértő vezette, célja pedig az erdélyi magyarörmény közösségek működési hátterének megismerése és tanulságok megfogalmazása a magyarországi örmény közösségek számára. A XV. Kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat által március 3-án szervezett találkozón Kulcsár László megnyitotta a gyergyói fotóklub fényképiállítását, majd dr. Puskás Attila könyvbemutató keretében az erdélyi magyarörmény közösségek önszerveződési modelljéről értekezett.

DR. TURGYÁN TAMÁS ÉS ERDÉLYI VENDÉGEI

A civilek összefogása Marosvásárhelyen

A marosvásárhelyi civil egyesületek összefogását, tevékenységük és életük bemutatását teremti meg Marosvásárhelyen a Dr. Vass Levente parlamenti képviselő (RMDSZ) által kezdeményezett találkozó, amely egyben egyeztető fórum. A Studium-Prospero Alapítvány által a jövőben kialakítandó közösségi inkubátor ház kialakítását is hivatott megtervezni az ilyen és hasonló jellegű

A lapban megjelenő írások bármilyen formában történő, akár teljes egészében, akár részleteiben való másolása és közlése szigorúan tilos. Cikkek vagy cikkrészletek utánkötése csak a szerkesztőség, a szerző megkérdezése és előzetes beleegyezése után lehetséges.

AZ ELSŐ TALÁLKOZÓ

találkozó-sorozat. Az első ilyen jellegű rendezvényre idén március 15-én került sor. A találkozókat havi rendszerességgel szervezik.

Nagyszerdai keresztút Gyergyószentmiklós

„Aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem öve lesz a világ világossága” – volt a mottója a több mint 15 éve megszervezett Nagyszerdai fátylós keresztútnak Gyergyószentmiklós. A záródoklat a gyergyószentmiklói örmény katolikus templomtól indult 2019. április 17-én, este 7 órakor. A keresztutat Ft. Gál Hunor örmény katolikus plébános vezette, és a zord idő ellenére idén is több százan vettek részt rajta.

Ételszentelés az örmény katolikus templomban

Húsvétvasárnap hajnalban került sor az ősi hagyományra visszatekintő „ételszentelésre” a gyergyószentmiklói örmény katolikus templomkertben. A szertartás rövid imával és áldással kezdődött, majd sor került a gondosan előkészített és sorba állított kosarak megáldására. Az ételszentelésre az örmény katolikusok mellett rendszerint számos római katolikus hívő is érkezik. A több száz jelenlévő húsvéti ételét Ft. Gál Hunor plébános szentelte meg.

HOSSZÚ SORBAN VÁRAKOZTAK A KOSARAKKAL

MEGVALÓSULT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

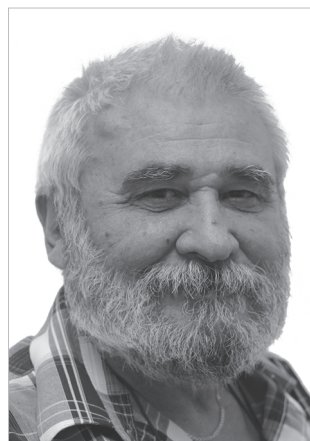

BETHLEN GÁBOR
Alap

Halmazati kisebbségben

Úgy alakul az erdélyi történelem, hogy időről időre szembe kell néznünk azzal, ami egyre szokványosabbá válik: alantas érdekekből, jól felfogott és meghatározott céllal próbálják hitelteleníteni azt a népcsoportot, amely – történelmi léptékben számolva – a minap még államalkotó többség volt Transsylvaniaiban. Lassan már arra sem figyelnek oda, hogy elkendőzzék a hatalom cinkos részvételét a machinációban, már az sem gátolja az épp regnáló kormányt a törvénytelen ségek támogatásában, hogy az európai közösségben a soros elnökséget a Lisszaboni Szerződés szerint pillanatnyilag a román, a finn és a horvát elnökség alkotja. A trió tagjai hosszú távú célokat jelölnek ki és közös programot készítenek, melyben meghatározzák azokat a területeket és lényeges kérdéseket, amelyekre a 18 hónapos időszak során kitüntetett figyelmet fordítanak. A román elnökség – amelynek mandátum január elsején kezdődött s e hónap végén jár le – prioritásait az alábbi jelmondat határozza meg: az egységként, az egyenlő bánásmódként és a konvergenciaként értelmezett kohézió, amely közös európai érték. Nesze neked kohézió, egyenlő bánásmód! Mintha akarattal időzítették volna a mandátum végére az Űz-völgyi eseményeket, hogy világossá tegyék – az egyenlőség, egyenlő bánásmód csak a többségi nemzetet illeti meg, különben is, ezek amúgyis csak üres szólások. Pedig hát a XIX. század jeles havaselvi fabulistája, Grigore Alexandrescu figyelmeztetett az ilyenszerű praktikák káros voltára. A kutya és az eb történetében (1847) miszerint akarják az egyenlőséget, de nem az ebek számára is („... Că voi egalitate, dar nu pentru căței.”)

Egyre nehezebbé válik kisebbségként élni azon a földön, ahol születünk, s amelyet otthonunknak kellene éreznünk. De mit mondjanak ugyanakkor a magyarörmények, akik jóval több, mint háromszáz esztendeje ugyancsak hazájuknak tekintik ezt a földet? Aki- ket befogadott, honfiúsított az erdélyi magyarság. Nos, az örmény ember, úgy

Bakó Zoltán
Felelős szerkesztő

tűnik, derülátóbb. Mert nézzük csak a székelyföldi örményeket. Identitásukat tekintve ők egyszerre örmények, székelyek és magyarok. Halmazatilag kisebbségek. Örménységük egyik „hozadéka” a bölcs megfontolás, a nehézségek, hányattatások sztoikus nyugalommal való elviselése. Őseik valamikor az Ararát alól voltak kénytelenek menekülni, s nem jókedvükben tették. Vad és kevésbé vad vidékeken vándoroltak, s csak úgy, mellékesen feltalálták az első „vegetát”, a churutot, hogy legyen miből főzni a hosszú és fáradságos úton. Aztán hatalmas vargabetűvel megérkeztek Erdélybe, ahol nagyságos Apafi fejedelem jóvoltából megtelepedtek. S azóta itt élnek, háborítatlanul. Illetve miután a magyar nemzet testébe bekebeleztettek, élnek székely-magyarként, avagy magyarként, viselve annak minden áldását és ódiáját. De emelt fővel tudnak emlékezni történelmük dicső pillanataira, Kiss Ernőre, Lázár Vilmosra, Czetz Jánosra, a Pongrátz fivérekre és annyi más derék

magyarörmény hazafira ... A kutatások szerint egyébként az örmény származású tisztek jóval magasabb számaránnyal képviselték magukat a szabadságharc tisztikarában, mint azt a valós népességi arányaik indokolták volna.

És mint ahogy évszázadokon keresztül tették, amit a nemzet, a társadalom és a haza megkövetelt tőlük, teszik ma is, hittel és bizakodással. És meggyászojják a száz évvel ezelőtti örmény népi pirtást, mert az is az ő népüket sújtotta. És megemlékeznek a 171 évvel ezelőtt kitört forradalomról, ami szabadságharcra nemesült, hisz az is az ő népüket érintette. Mint ahogyan meggyászojják a székely vértanúkat, hisz azok is az ő népükből vétettek. De nem feledkeznek meg azokról a magyarörményekről, akik a tudomány, a művelődés-művészet, a sport, vagy az élet bármely más területén jelentős eredményeket értek el. Mindezek mellett pedig teszik, amit egy háromszorosan is kisebbségben levő közösségnek tennie kell – élük a mindennapok dolgos, alkotó, teremtő életét, jeleket állítanak az időben, hogy az eljövendő

nemzedékek is tudják, kik jártak előttük, s akik jártak, azok mit tettek azért, hogy nekünk-nekik más, szebb, jobb, tartalmasabb legyen az életük. S mert minden népnek vannak vadhajtásai, hát voltak-vannak a magyarörményeknek is népüktől elrugaszkodó, opportunistáknak egyedei. Nemrégiben egy – igaz, nem székelyföldi, hanem közép-erdélyi – örmény tisztségviselő vehemensen bizonygatta nekem, hogy ő nem magyarörmény, hanem magyarul beszélő örmény. Hogy mi a különbség? Nos, az, hogy neki nincs kissernője, lázárvilmosa, czetzjánosa, nincs szongottkristófja, gorovékristófja, ávediklukácsa és nincs önbecsülése.

Emléktáblákat állítanak a magyarörmények, közösségi házakat építenek, gyermekeket nevelnek a jövő számára, szobrokat emelnek, közösségi alkalmakat szerveznek, élük a mindennapok dolgos ritmusát. Ez lehet a nyúlógát a mostani idők zord történései ellen. És ezt a magyarörmények tudják.

Az Örmény Genocídiumra emlékeztek Székelyudvarhelyen

Április 26-án emlékezett a 104 éve történt örmény népirtásra a székelyudvarhelyi Magyarörmény Kulturális Egyesület. Az egybegyűltek megkoszorúzták a magyarörmény emlékhelyet a Tamási Áron Gimnázium szomszédságában, majd a városi könyvtár látvány- és hangzóanyag-termében Szász Tibor András

A HALLGATÓSÁG NAGY FIGYELEMMEL KÖVETTE A LUKÁCSOK TÖRTÉNETÉT

10-én a Bolyai téri unitárius egyházközség Dersi János termében. A Lukács család tagjainak köszönhető többek között a polgári anyakönyvezés, Bartók, Wagner, Bruckner műveinek megismertetése Magyarországon. Az előadó kutatásai során kiderült, hogy a Czetz család mellett egy újabb erdélyi magyarörmény család ma is összeköti a világ magyarörmény közösségeit és a magyarságot, ugyanis a leszármazottak között Peruban és az Egyesült Államokban is élnek.

Genocídium-megemlékezés Gyergyószentmiklóson

A gyergyószentmiklósi közösség áprilisban megemlékezett az Örmény Genocídium áldozatairól. Gál Hunor örmény szerzetes plébános szentmise keretében imádkozott az áldozatok lelki üdvösségéért. Előadást tartott Barabás Gyöngyvér tanárnő. Az ünnepség színvonalát Sáaska Magyarai Attila trombitajátéka emelte.

VÖRÖS-KÖPENYEGESEK AZ EMLÉKŰ KÖRÜL

A miniszter nem lép félre

A fenti címmel hallgathattak érdekes, értékes előadást báró Lukács Györgyről az EMÖSZ és MÖMKE tagok, valamint az örmény múlt iránt érdeklődők, a szövetség és az egyesület szimpatizánsai. Az erzsébetvárosi örmény származású és a 19-20. századi magyar közigazgatásban, közéletben, zenei életben kulcsfontosságú szerepet betöltő Lukács családról tartott előadást Marosvásárhelyen dr. Kálmán Attila elnökhelyettes 2019. április

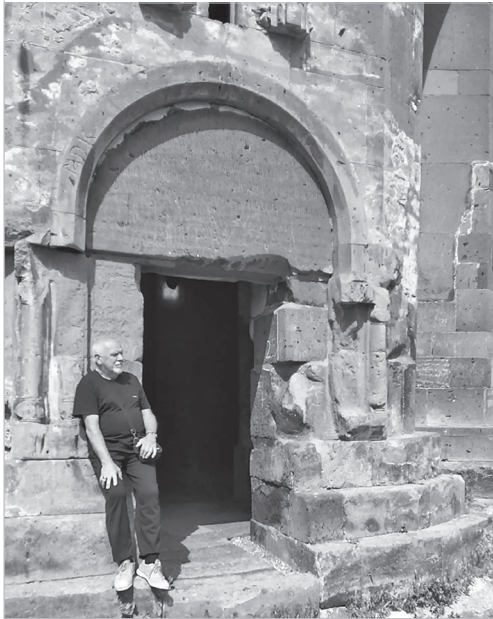
Az Erdélyi Magyarörmények Szövetsége által állított Genocídium-emlékműnél Barti Tihamér, Hargita Megye Tanácsának alelnöke, Len Emil alpolgármester, Csergő Tibor, a Tarisznyás Márton múzeum igazgatója és a helyi örmény közösség részéről Szász Zoltán helyeztek el koszorúkat. Az esemény szeretetvendégséggel zárult a közösségi ház udvarán.

Kórustalálkozó Gyergyószentmiklóson

A TIZENHÁROM KÓRUS EGYIKE

33. alkalommal került sor a Kájoni János egyházi kórusok találkozójára, melynek a gyergyószentmiklósi örmény katolikus plébánia egyházközsége adott otthont április 27-én. A találkozón tizenhárom kórus vett részt a gyergyói medence római katolikus egyházközségeiből. A találkozó során a kórusok bemutatkozása mellett volt közös szentmise, amelyen Ft. Gál Hunor hirdetett igét. A vendégszereplés és találkozás szeretetvendégséggel zárult a helyi Korona ebédlőjében.

ÖRMÉNYORSZÁGI ZARÁNDOKÚJTJÁN MINIER OTTÓ ELLÁTOGATOTT AZ ŐSI FŐVÁROS, ANI KULTIKUS MÉG ÁLLÓ, ÁM MÁR ROMOS ÉPÜLETEIHEZ

felsőszófalvi református lelkipásztor tartott előadást a Genocídiumról. Levetítették az „Eltitkolt holokauszt” című dokumentumfilmet. Minier Ottó egyesületi elnök fotókat mutatott a 2018-as örményországi zarándoklatokról.

Megújul a csíkszépvízi örmény templom tornya és külseje

A szépvízi barokk stílusú több mint 250 éves örmény katolikus templomot az elmúlt években kívül-belül felújították, kivételt képez a torony, amelyet ebben az évben akar felújítani a közösség és Ft. Gábos Zoltán római katolikus plébános. A munkálatok keretében a korábbi bádóg elemek helyett a torony új, aranyozott gömböt kap, melyben valódi aranykarikákat is elhelyeznek. A plébános tervei szerint a templom, torony és a körülötte eródszerű kőfal festése a jövőben történik, ekkor visszaadják eredeti színét, az okkersárgát. A néhány évvel ezelőtti felújítása munkálatokat az EMÖSZ ifjúsági kalakáttáborok szervezésével is segítette. A három alkalommal szervezett tábor keretében számos erdélyi magyarörmény és magyar fiatal vett részt a templom felújítási munkálataiban és a temető feltérképezésében.

DOBRIBÁN ANNAMÁRIA A VÁSÁRON A MŰHELYBEN KÉSZÜLT KERÁMIÁVAL

tója vett részt a vásáron, ahol a műhelyben készült tárgyakat és az egyesület kiadványait mutatta be.

tékek”, melyekre a közösség büszke lehet, és akiknek kibontakozását a közösségnek támogatni kell.

A kommunizmus és az örmény népiártás áldozatai emlékére

Május 13-án a Maros Megyei Képzőművészek Egyesülete székhelyén került sor dr. Ábrám Zoltán „Periprava” című fényképkiallításának a megnyitójára. A fényképek a kommunista börtönökben elhunyt romániai mártírok napja alkalmából (május 14.) emlékeztek. A képek az egykori munkatábor helyszínéről állítanak emléket a kommunizmus által a Duna-delta munkatáborába száműzött ártatlan elítélteknek. A kiállítás megnyitóján egyúttal az 1915. április 24-én elkezdődő Örmény Genocídium áldozatairól is megemlékeztek, ezúttal megtekinthető volt a szerző „Örmény múlt és jelen” című fotókiállításának egy része, amelyet Örményországi tartózkodása során készített. Az Örmény Genocídium aktualitásáról dr. Puskás Attila beszélt.

ÖRMÉNY FIATALOK VETTEK RÉSZT FELÚJÍTÁSBAN, KUTATÁSBAN

Magyarörmények a marosvásárhelyi civil vásáron

Május 11-én Marosvásárhely központjában zajlott a helyi civil szervezetek vására, amelyen az egyesületek interaktív standoknál bemutatták, hogy mivel segítik a helyi közösségeket. A MÖMKE részéről Dobribán Annamária, a Kreatív Kerámiaműhely okta-

„Csillag született” Gyergyószentmiklóson

Május 9-én nyílt meg a helyi Örmény Közösségi Házban a fiatal Jánosi-Buslig Sanda fotókiállítása az Élmény Alap és az Örmény Katolikus Egyesület támogatásával. A gyergyószentmiklósi születésű és az örmény közösséghez kötődő fiatal tehetséget Balázs József grafikus- és festőművész méltatta. A szervezők célja a számos idegen művészeti kiállítások között bemutatni, hogy vannak „saját ér-

A MEGNYITÓ SZÓNOKAI

Egyházi kórusok a gyergyószentmiklósi örmény templomban

A gyergyószentmiklósi örmény katolikus plébánia április 27-én adott otthont a Gyergyói Főesperesi kerületi Kájoni János nevét viselő egyházi kórusok találkozójának. Legutóbb 2004-ben volt házigazdája ennek a nem mindennapi rendezvénynek az örmény plébánia.

A tizenhárom vendégszereplőt, közel 400 személyt felvonultató esemény az örmény közösségi ház udvarán gyülekezéssel kezdődött, majd harangszó kíséretében vonultak be ünnepélyesen a kórusok a templomba és a cinterembe.

Az ünnepi szentmise celebránsa Boga Norbert segédlelkész volt, szónok Gál Hunor helyi örmény-katolikus plébános, aki beszédében kiemelte: *„A mai ember a világban, mint belső és külső hangzavarban él. Ma is sok zavar van a világban. A gazdasági életben, a politikában, a társadalom legkülönbözőbb pontjain és néha az egyházban is. Éppen ezért szükség van a tiszta hangra! Szükség van a jól és szépen összhangzó harmóniákra.*

Ezen a rendezvényen erről az Úristentől kapott tiszta hangról és harmóniáról tud és tesz tanúságot a jelenlévő éneke. Ezért kórustagok hirdessétek bátran az evangéliumot szóval, énekkel, de főleg hitből fakadó cselekedetekkel a ma hang és zűrzavarában és a diszsonáns világában!” – hangsúlyozta a plébános.

A szentmise áldása után került sor a vándorzászló átadására, melyet a Szent István plébánia két kórustagja adta át az örmény kórustagoknak.

Ezt követően Vincze Lóránd, a FUEN elnök, EU-képviselő, aki ekkor itt tar-

tózkodott Barti Tihamér, Hargita Megye Tanácsának alelnökével az ünnepségen, köszöntötte néhány gondolattal a jelenlévőket.

A Kájoni emlékévé alkalmából a Gyergyói Főesperesi Hivatal és a szervező Örmény Katolikus plébánia külön díszoklevélben részesítette azokat a kórustagokat, akik hosszú éveken keresztül, önzetlenül és tevékenyen fáradoztak a helyi egyházközségükben az egyházzene művelésén. A díszokleveleket az emléklapok átadásakor kapták meg az erre kijelölt személyek, akik vallják: *„A zene hatalmas dolog. Egy dal megváltoztatja a kedved, emléket teremt, megváltoztathatja az életedet.”*

Díszoklevélben részesültek a következő személyek. Tamás Julianna, Hobaj Imre, Sajgó Pál, Bajkó Vilma, Székely László, Horváth Sándor, Eröss Imréné, Kolcsár Géza, Kocsis Anna Mária, Sólyom Mária, id. Molnár Katalin Czirják Mária, Bajkó Piroska, Ambrus András, Lázár Mária és Bíró Berta,

A szentmisét a kórusok vendégszereplése követte, a következő sorrendben: Borszék Kórusa – vezényelt: Balázs Tibor, Tölgyes Kórusa – vezényelt: Bartis Zsolt, Alfalu Kórusa – vezényelt: Kiss István, Csomafalva – vezényelt: Ambrus Tibor, orgonán kísért: Szilágyi Gellért, szólót énekelt: Csata Ágnes, Gyergyószentmik-

lós Szt. Miklós Kórusa – vezényelt: Puskás Emil, Tekerőpatak Kórusa – vezényelt: Ambrus Levente, Remete Kórusa – vezényelt: Bakos Károly, Szárhegy Kórusa – vezényelt: Bartalus Vince, orgonán kísért: ifj Csibi András, Gyergyószentmiklós Szt. József Kórusa – vezényelt: Blénesi Róbert, Újfalva Kórusa – vezényelt: Molnár Sándor, Kilyénfalva Kórusa – vezényelt: Gál Péter, Ditró Kórusa – vezényelt: Bakos Ferenc, Gyergyószentmiklósi Örmény Kórus – vezényelt: Bíró Zsolt-Imre.

A vendégszereplés és találkozás szeretetvendégséggel zárult a helyi Korona ebédlőjében. A XXXIV. Kájoni János Főesperesi Kerület kórusai jövőben ugyancsak Gyergyószentmiklóson, a Szent Miklós plébánián találkoznak.

A XXXIII. Kájoni János Egyházi kórustalálkozót társszervezőkként támogatta: a Vámszer Géza Hargita Megyei Művészeti Népiskola, Hargita Megye Tanácsa, az Örmény Katolikus Egyesület, Helyi Közbirtokosság, Amigo&Intercost K.F.T., Szent Miklós Egyesület, valamint más helyi vállalkozók és más egyéni támogatók. A rendezvény együttműködő partnere volt a Hargita Megye Kulturális Központ, Kájoni János 390 születésének évfordulója alkalmából szervezett emlékévé alkalmából.

Tudósított: Gál Hunor

Mi van a Filharmónia falai mögött?

Május 17-én szervezte meg Mi van a Filharmónia falai mögött címmel a MÖMKE beszélgető estjét Bodurián János ny. tanárral, iskolaigazgatóval, a Székelyföldi Filharmónia alapítójával, az 1915-ös Örmény Genocídium egyetlen, Erdélyben otthonra talált túlélőjének leszármazottjával. Az est célja a közéleti személyiségek élettörténetén keresztül megismerni művüket. A rendezvényt támogatta a Magyar Kormány Nemzetpolitikai Államtitkársága és Bethlen Gábor Alapkezelő ZRT.

Dr. Puskás Attila az alapítót faggatta

Márton Áron püspökről a gyergyói közösségi házban

Imacsokrok Márton Áron püspöknek címmel nyílt kiállítás a Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár gyűjteményéből a közösségi ház kiállítótermében. Az emlékkiállítás Márton Áron püspökké szentelésének 80. évfordulója alkalmából szervezték. Az ünnepélyes megnyitóra május 18-án,

szombaton került sor, köszöntőt mondott Msgr. Dr. Kovács Gergely, Áron püspök boldoggá avatásáért megbízott vatikáni egyház méltóság.

Feltöltő keresztény fesztivál Gyergyószentmiklóson

Első alkalommal szervezték meg a Feltöltő Keresztény Zenefesztivált Gyergyószentmiklóson, május 18-19-én, melynek helyi szervezésében alapítóként részt vett Kulcsár Petra, az Örmény Katolikus Egyesület tagja. Az esős idő ellenére több felekezet tagjai, római és örmény katolikusok, reformátusok, unitáriusok, baptisták közösen dicsőítették az Urat. A fesztivál célja, hogy „kihozzák” Istent a templom falai közül. Koncertek és különféle programok segítettek a gyergyóiakat abban, hogy az egyházat és a lelkészeket közvetlenebb módon megismerhessék és közelebb jussanak Istenhez.

Magyarörmény gyermekek és barátaik gyermeknapja

Május 24-én a Bolyai-téri Unitárius Egyházközségben a MÖMKE gyermekei és unitárius barátaik Akhtamar legendáját, az örmény királykisasszony és a szegény fiú történetét ismerték meg a Dobribán Annamária, dr. Budai Merza Ágnes és Oltean Annamária, valamint az örmény származású középgeneráció közreműködésével. A rajzfilm megtekintése után elkészült az kolostor agyagból, a királykisasszony ruhája és a láng, amivel Tamar a fiút várta. A foglalkozás végén volt közös pizzázás is a jókedvű gyermekcsereg számára.

KÖNYVAJÁNLÓ

Kőfalvi György Alex: Ízes Örményország

A 2018-ban megjelent örmény szakácskönyv az örmény gasztronómia sok évszázados hagyományait, régi családi receptjeit mutatja be. Az örmény konyha ételválasztéka évezredek hagyományokat őriz. Ez a hagyomány mutatkozik meg a régi főzési technikákban, az ételek előállítás módjában, az élelmiszer-nyersanyag összetételében, az ízvilág megőrzésében és a napjainkig kedvelt ételtípusokban. A szerző még egyetemi éve alatt vett feleségül egy örmény lányt. Általa ismerte meg és szerette meg a sajátos ízvilágú, kaukázusi ország ételeit. A közgazdász végzettségű szerző így vall: „Bár nem ez a szakmám, szeretek főzni. Családnak, barátoknak, kollégáknak egyaránt. Ennek az örmény szakácskönyvnek a megírását, a receptek összegyűjtését, szerkesztését azért vállaltam el, hogy megosszam másokkal a csodálatos ország jellegzetes ételeit...”

Nagy Attila* Álomtalan

Nem álmodok már veled sem, Anyám.
Ötször is megébredek egy éjszaka.
Vizelni kell és kortyolni keveset
Az enyhén penészes vezetékvízből.

Kimaradok lassan én is
Beszélgetések – s ferdített mesékből.
Nem marad emléke annak, aki hallgat.
Kit érdekelné, mit dugdos, takargat.

Igyekszem már észre sem venni,
Hogy sajnó csontok és ízületek
Ropognak bennem szertesztét.
Csendesülni hallgatok zenét.

Nem álmodok már senkivel, Anyám.
Agyamat kilúgozta a sokféle mérge.
Egyre többször készítem el éjszaka –
És negatív a mérleg...

*A szerző magyarörmény, korábban a marosvásárhelyi egyesület (MÖMKE) alelnöke volt

Mi van a... mögött?

A Marosvásárhelyi Örmény-Magyar Kulturális Egyesület (MÖMKE) beszélgető műsorának májusi vendége Bodurián János nyugalmazott tanár, a Székelyföldi Filharmónia megálmodója, életre hívója volt. A beszélgetést kezdeményező dr. Puskás Attila felvezetésére válaszolva a tanár úr előbb az örmény genocídiumot túlélő elődeinek menekülése – Erdélybe telepedése – új életteremtés küzdelméről szólt. Gyermekként, mindebből nem sokat érzékelt, hiszen az új hazában a világháború utáni évek korlátozó lehetőségei között kellett önmagára találnia. Székelyudvarhelyi megtelepedése, a Palló Imre zeneiskola-kollégium megvalósítása életet meghatározó feladatot jelentett számára. A diákok magas szintű képzése mellett az életfeltételek – az elszállásolás – megteremtése, étkeztetés biztosítása, gyakorlatok kialakítása és állandó javítása közben a tanulók eredményeinek felmutatása volt az alapvető célja, a versenyeken való eredményes részvétel. A város és a megye vezetése előtt bizonyította a tanintézet létjogosultságát. A nem mindennapi szervezőmunka (tervezés és megvalósítás) teljes egészében Bodurián János elhivatottságát igazolja.

Egyetlen pillanatra sem feledve örmény származását a székelyudvarhelyi örmény

A HÁLÁS HALLGATÓSÁG

egyesületet életre hívó néhai elnök, Szalasi Ferenc mellett állandó tanácsadója és hatékony támogatójaként sokszínű, értékes tevékenységét is megismertük. Az állandó továbblépés kényszere, új és újabb lehetőségek keresése vezette a Székelyföldi Filharmónia gondolatának megvalósítása, életre hívása áldozatos munkájában.

Elgondolkodtató mennyi konok tenni akarás, küzdelmekkel teli év fémjelzi életét. Az amúgy soha nem igényelt elismerés helyett, élete teljében nyugállományba való

helyezése természetes velejárójaként óhatatlanul kialakult a lehangoltság, emésztette az okok keresése, mindennek felett az okozatok keserősége jellemezhetné megnyilvánulásait. Ennek ellenére azt látjuk, hogy mindezekkel szemben a meg nem törhető tenni akarás, újabb lehetőségek keresése jelzi, hogy életműve még tartogat számunkra újabb és újabb megvalósuló meglepetést.

Szász Ávéd Rózsa

RÓLUNK ÍRTÁK

Beszélgetéssorozat közéleti személyiségekkel

A Marosvásárhelyi Örmény–Magyar Kulturális Egyesület (MÖMKE) május 17-én a Bolyai téri unitárius egyházközség Dersi János termében folytatta beszélgetéssorozatát közéleti személyiségekkel. A legutóbbi beszélgetés címe Mi van a Filharmónia falai mögött? volt, meghívott pedig Bodurián János székelyudvarhelyi nyugalmazott tanár, a Székelyföldi Filharmónia megalapítója, a Palló Imre Művészeti Szakközépiskola egykori iskolaigazgatója.

Bodurián János, az 1915-ös örmény genocídium egyetlen, Erdélyben otthonra talált túlélőjének leszármazottja kimerítő részletességgel beszélgetett gyermekkoráról, tanári pályájáról dr. Puskás Attilával, a MÖMKE elnökével.

A beszélgetés során – amelyet a MÖMKE elnöke egyfajta hangos könyvnek nevezett – azt próbálták kideríteni, hogy mi van a ... mögött, mi van az iskola mögött, mi mozgatta Bodurián Jánost, amikor életében annyi mindent megvalósított. Kitértek

a Bodurián családra, illetve névre, és arra is, hogy hogyan került a család Erdélybe.

A meghívott a családtörténet részeként beszélt nagybátyjáról, aki örmény katolikus pap volt, valamint nagyapjáról, aki az örmény genocídium elől menekült.

Bodurián János tanár 1949. június 1-jén született Szászrégenben. Szülei azt szerették volna, ha orvos lesz, ő azonban a zenét választotta. Sose járt zeneiskolába, de jó zenei hallása volt, és egy cigányprímás kezdte tanítani hallásból. Elvégzett egy hangszerkészítő technikumot, majd

a pedagógiai főiskolát. 1972-ben nősült, azóta Székelyudvarhelyen él. A székelyudvarhelyi Palló Imre Művészeti Szakközépiskola általa vált ismertté. 1991-ben kezdte meg igazgatói tevékenységét egy rosszul ellátott általános iskolában. Az, hogy az intézmény középiskolává nőtte ki magát 1989 után, egyértelműen az ő érdeme. Az intézmény 1992 óta működik önálló, teljes jogú zene- és képzőművészeti szakközépiskolaként. Bodurián János sok tehetséget fedezett fel, és indított útjára.

Mózes Edith, Néptűjság

Urmánczy Nándor vetélkedő Maroshévízen

A maroshévízi Dr. Urmánczy Nándor Egyesület több éve vetélkedőket szervez a gyergyószéki iskolákban, így próbálva megismertetni a diákokkal a névadójuk munkásságát. Eddig ilyen vetélkedők az alábbi településeken voltak: Borszék, Salamás, Csutakfalva, Remete, Ditró, Orotva, Csomafalva, Alfalu és Maroshévíz.

Ez alkalommal az egyesület Maroshévízen hirdetett meg egy vetélkedőt, melyre a gyergyószéki települések iskoláinak a diákjait várták. A versenyre négy csapat jött el: a Gyergyóremetei Fráter György Általános Iskola négy diákja, akik „Tutajosok” néven szerepeltek, a Gyergyósalamási Szent András Általános Iskola négy diákja, az Urmánczy János cserkészcsapat és a Maroshévízi Kemény János Gimnázium diákjai, akik a „Kemények” csapatnévre hallgattak. A vetélkedőn Deme Gabriella igazgatónő köszöntötte a jelenlevőket, ezt követően a Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátus részéről dr. Lőrincz Aranka konzul asszony szavait tapsolták meg a jelenlevők, végezetül Czirják Károly az

egyesület elnöke, a jelenlevőkkel ismertette tevékenységüket. Ezek után a csapatok bemutatkozására került sor, majd elkezdődött a vetélkedő. A háromtagú zsűri: dr. Lőrincz Aranka konzul asszony valamint, Bajkó Zsigmond és Czirják Károly, az egyesület részéről, nehéz feladat előtt álltak, hisz mindenki jól felkészülve jött a vetélkedőre, nagy és erős volt a „küzdelem”. A végső rangsor: 1. Gyergyóremete (Pál Laura, László Nikoletta, Lackó A. Eszter, Simon Máté, felkészítő tanár: Laczkó Szentmiklósi Endre), 2. Gyergyósalomás (Becze Mária-Rita, Todorán Ivácson Ilna Magdi, Antal Árpád Levente, Siklódi József Tihamér, felkészítő tanár: Benedek Botond), 3. Urmánczy János cserkészcsapat (Benedek Áron, Csiki-Péter Szidónia,

Strasser Ingrid, felkészítő tanár Rokai János), 4. Maroshévíz (Pop Áron, Szép-Gáspár Edwin, Málnási Beáta, Bodor Zsuzsa, felkészítő tanár Csatlós István). A vetélkedő után mindenik csapat oklevelekben és több ajándékban részesült, míg az első három helyezett, egy 5 napos budapesti kiránduláson vehet részt június hónap folyamán.

A megméretkezés után a diákok jó hangulatba távoztak, sőt volt olyan diák is, aki megkérdezte, hogy ilyen vetélkedő még mikor lesz és hol. A vetélkedő szervezői a Kemény János Elméleti Líceum és a dr. Urmánczy Nándor Egyesület, míg a jutalomkirándulás Budapesti Reintegratio Alapítvány érdeme.

Czirják Károly

PONTOSÍTÁS ÖRMÉNYORSZÁGBÓL

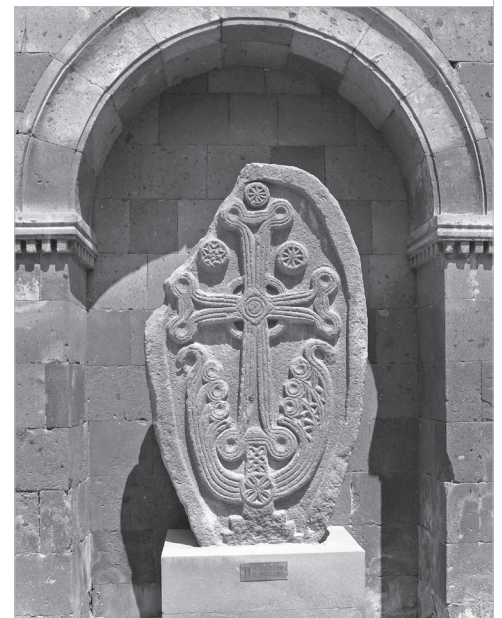
Mi a khácskar?

A Marosvásárhelyi Örmény–Magyar Kulturális Egyesület (MÖMKE) május 17-én a Bolyai téri unitárius egyházközség Dersi János termében folytatta beszélgetéssorozatát közéleti személyiségekkel. A legutóbbi beszélgetés címe Mi van a Filharmónia falai mögött? volt, meghívott pedig Bodurián János székelyudvarhelyi nyugalmazott tanár, a Székelyföldi Filharmónia megalapítója, a Palló Imre Művészeti Szakközépiskola egykori iskolaigazgatója.

„Tiszteletre méltó és nemes dolog a megemlékezés, nem is szabad soha elfelejtenünk, hogy mi történt népünkkel! De hadd tegyek egy kis kiigazítást: örmény keresztnek nevezzük a „rügyező, kihajtó” keresztet, mivel így csak mi, örmények ábrázoljuk a keresztet. Ennek a keresztnek a kőbe faragott változatát nevezzük khácskár-nak (nem kácskár-nak, mivel az első betű a torokhang ʃu betű, aminek a kiejtése inkább egy rekedt, krákogó „h” betűre hasonlít (a német „ich”, „dich” szavakban található) hasonlóan leginkább) és nem határkövet, jelzőkövet jelent, hanem szó szerint lefordítva kőkeresztet, keresztkövet (ʃuʃuʃ-khács-kereszt és puʃp-kár-kő). A jelzőkövetet, határkövetet visápákár-nak nevezzük (ʃʃhʃuʃuʃpuʃpuʃ), ami szó szerint

lefordítva sárkánykövet jelent. Ezt használtuk több ezer évig (fennmaradtak három, négyezer éves sárkánykövek) a különböző felségterületek határainak a megjelölésére, de NEM a Selyemút megjelölésére, mivel abban az időben nem is létezett a Selyemút. Az tényleg gyakran előfordult, hogy a kereszténység, mint állammivallás felvétele után (i.sz. 301) sok sárkánykőre utólag keresztet faragtak, így ezek a sárkánykövek átalakultak khácskár-rá, keresztkő lett belőlük. Elnézést kérek, hogy megmentem magamnak ezt a kis kiigazítást, nincs szándékomban senkit megbántani ezzel, csak arra gondoltam, hogy érdekes ezeknek a köveknek a története. Kellemes napot kívánok Mindenkinek!”

Borbély László

Feltöltő, avagy Keresztény ökomenikus zenefesztivál egy fiatal szemével

Gyergyószentmiklós május 18-án zöld színekbe öltözött. Idén ugyanis először került megszervezésre a Feltöltő névre hallgató zenefesztivál, melynek megszervezésében egyaránt részt vettek a különböző helyi felekezetek képviselői. Így az ökomenikus szervezőcsapatot erősítették baptisták, unitáriusok, reformátusok, római katolikusok és örmény katolikusok is. A rendezvény célja, keresztény értékek közvetítése korcsoporttól függetlenül, bárki számára.

Bár a zenefesztivál befejeződött, azt gondolom, hogy a hatása nem múlt el. És ez az, amiért jogosan mondhatják a szervezők, hogy sikeresnek bizonyult. Több ezer ember vett részt a fesztiválon és bár a szám hihetetlenül nagy egy Gyergyó méretű városhoz képest, az talán még hihetlenebb, hogy a rendezvény megvalósítása érdekében a helyi intézmények összefogtak és egyként dolgoztak a közös célért. Fiatalként, ott állva a tömeg közepén, látva a csöppéseket az első sorokban, egekbe emelt kézzel Istent dicsőíteni, szervezőként pedig tudatában a hihetetlen összefogásnak az fogalmazódott meg bennem, hogy bár sokan mondják, hogy romlott a társadalmunk, elfajzott a világunk, semmi sincs veszve, míg van pár maroknyi ember, akiben még rejlik hit, remény és szeretet.

Feltehetik a kérdést, hogy mit tud nyújtani egy ilyen zenefesztivál, a ma fiataljának. Hát válaszolok: többet, mint gondolnák. A mai fiatalok, talán a világ változásai, fejlődése miatt kissé eltávolodtak a templomtól, a vallástól, az Istentől. Az ilyen, és ehhez hasonló rendezvények viszont összekapcsolják azt, amit a fiatalok kedvelnek (a fesztiválokat, a zenét) a hittel és imával. A zenés dicsőítések lehetőséget nyújtanak a fiataloknak saját nyelvükön imádkozni. Mondhatnák, hogy ez szubjektív vélemény és nem általánosíthatunk, ám azt gondolom, hogy egy ember tévedhet, de több ezer aligha.

Összességében tehát az idei év egy válaszító volt. Egy olyan kezdeményezés első lépése, mely ezeket fog a helyes útra terelni és ezreknek fog erőt adni a jó úton maradni. Akik pedig el se tudják képzelni, hogy mi ebben a jó, mi a „nagy szám” remélem jövőre, május 23-án ellátogatnak Gyergyószentmiklóásra és saját maguk veszik szemügyre! Én ott leszek!

Kulcsár Petra szervező

A szombati program keretén belül különböző magyarországi és erdélyi dicsőítő zenekarok váltották egymást a színpadon, miközben különböző sátrakban párhuzamos, kiegészítő programok zajlottak. A résztvevőknek lehetősége volt ellátogatni az „Imasátorba”, ahol közbenjártak az imaszándékokért, az „Élet a lélekben” sátorba, ahol megértésre, jó szavakra találhattak az azt keresők, vagy akár betérhettek a „Sörözz a papoddal” sátorba, ahol kötetlenül beszélgethettek a lelki vezetőikkel. Ha ez nem lenne elég, ügyességi játékokkal és ún. „Gyerek feltöltő”-vel is készültek a szervezők a kü-

*NÉHA ESETT, NÉHA NEM. EZ AZONBAN
NEM ZAVARTA A TÖLTHEZNI KÍVÁNÓKAT
(GERGELY IMRE FELVÉTELE)*

lönböző korcsoportok szórakoztatása érdekében. A „Láthatatlan színház” pedig lehetőséget nyújtott egy pár perces elcsendesedésre, befele fordulásra, melyen lágy hangok és egy szerető Személy jelenléte kísért végig. Nem utolsó sorban, a kísérő programok kísérő programjaként kézműves vásár és ételes standok tömkelege várta az arra kíváncsikat. A fesztivál a vasárnapi, ökomenikus Isten tisztelettel zárult.

Lukács György, a politikus és kultúrember

Az erzsébetvárosi örmény származású és a 19-20. századi magyar közigazgatásban, közéletben, zenei életben kulcsfontosságú szerepet betöltő Lukács családról tartott előadást Marosvásárhelyen dr. Kálmán Attila elnökhelyettes 2019. április 10-én a Bolyai téri unitárius egyházközség Dersi János termében.

Az erzsébetvárosi Lukács család tagjai közül Lukács, Lázár és Izsák 1760-ban, testvérük Jakab pedig 1762-ben kaptak címeres nemeslevelet. Jakab gyermekei közül János fia Ignác szerzett a Bánságban birtokot a Mezőkovácsházához tartozó Kaszaper pusztát. Ignác és Gaal Teréz frigyéből született gyerekei közül György töltötte be a legfontosabb politikai pozíciókat. 1848-ban belügyminisztériumi titkár, majd országgyűlési képviselő, 1867-ben Nagyvárad polgármestere lesz, majd 1885-1892 között belügyminisztériumi közigazgatási államtitkár.

Ifj. Lukács György 1865. szeptember 10-én született, Nagyváradon. A nagyváradi premontrei gimnáziumban kezdte tanulmányait, amelyeket a budapesti II. kerületi katolikus gimnáziumban folytatott. Diplomata szeretett volna lenni, de a család nem támogatta ezt a tervét. Ezért a budapesti jogi egyetemen tanult, majd 1887-ben a Belügyminisztérium díjtalan fogalmazó gyakornoka lett. 1889-ben gr. Teleki Géza belügyminiszter maga mellé vette, mint személyi titkár. A minisztérium Lukácsot németországi és francia tanulmányútra küldte, majd őt bízták meg, hogy a polgári házasságra és az állami anyakönyvvezetésre vonatkozó törvényjavaslatokat kidolgozza. Az ő feladata lett a Belügyminisztérium anyakönyvi osztályának a megszervezése, amelynek első vezetője lett.

1897-ben tovább lépett politikai pályáján. Felkérték legyen Békés vármegye főispánja, olyan felkérés volt ez, amelyet el is fogadott. Beiktatására 1897. április 22-én került sor. Beiktatásakor a közszolgálatról így nyilatkozott. „Az elnevezés az én felfogásomban nem képletes kifejezés, hanem materiális igazság. [...] Én nem fogom túrni sohasem, hogy a tisztviselő a közügy szolgálata végett rendelkezésére bocsátott hatalmi eszközöket nem kizáró-

lag arra használja, amire azok adattak: a polgárok javának előmozdítására.”

Főispánsága alatt számtalan Gyula város és a vármegye fejlődését segítő projekt elindítója, támogatója volt. Ezek közül érdemes kiemelni a Szanatórium projektet. Sikerült a projektnek megnyerni József főherceget, így 1901-ben létrejött a József Szanatórium Egyesület, amely több jótékonykodási eseményt szervezett szerte az országban. A Szanatórium építése végül 1905-ben kezdődött. Ugyanakkor Lukács szerepet vállalt a gyulai kórház bővítésében, a gimnázium felállításában, sőt még a gyulai és orosházi nyári színházak megépítésében is.

1901-ben kinevezték Hódmezővásárhely főispánjának, úgy, hogy megtartotta Békés vármegye főispáni pozícióját is. 1905-ben csatlakozott a br. Fejérváry Imre vezette ún. Darabont kormányhoz, mint vallás és közoktatásügyi miniszter, de a következő évben már lemondott és 1906-1910 között visszavonult a politikai élettől. Azonban továbbra is dolgozik, ír,

DR. KÁLMÁN ATTILA ÁTFOGÓAN ISMERTETTE A PERÉNYI-LUKÁCS CSALÁD TÖRTÉNETÉT

könyveket, cikkeket: az AEÁ alkotmányáról, a választójogról, az angol parlamentről. 1910-ben újra a politikai csatározás színterére lép. Függetlenként indul az országgyűlési választásokon. Gyula város parlamenti képviselője lett, majd belépett a Munkáspártba. Országgyűlési munkássága központjába többször került a választójog. Lukács egy műveltségi census bevezetését tartotta volna megfelelőnek, a vagyoni census határozottan ellenezte, ugyanakkor pedig sikra szállt a nők választójogáért.

A háború után, 1922 és 1926 között az Egységes Párt nemzetgyűlési képviselője. Gr. Bethlen István miniszterelnököt támogatta, de kitarzott a liberális elvei mellett. Támogatta az alacsonyan megvont

folytatás a 12. oldalon

folytatás a 11. oldalról

műveltségi cenzust, kiállt a nők férfiakéval azonos választójoga és a titkos választás mellett. Ellenezte a numerus clausus bevezetését.

1923-ban ő volt a magyar kormány főmegbízottja azon a Nemzetek Szövetségénél zajló tanácskozáson, amelyen a román agrárreform nyomán előállott magyar sérelmeket tárgyalták. A béke megőrzését, az egyes országok békés együttmű-

ködését, célzó Interparlamentáris Unió munkájába már 1904-ben bekapcsolódott. 1922-től az Interparlamentáris Unió magyar csoportjának alelnöke volt. Tevékenykedett a Népszövetségi Ligák Uniójában, alelnöke volt a Magyar Külügyi Társaságnak, aktívan dolgozott a Nemzetközi Jogász Egyesületben és a Nemzetközi Diplomáciai Akadémiában.

A háború után alakult Páneurópai Unió Magyar csoportját ugyancsak Lukács György szervezte meg s ő lett a csoport első elnöke. 1928-tól szerepet vállalt

BIBLIOGRÁFIA

Erdész Ádám, Lukács György – *Egy kiemelkedő politikus pályaképe*, Gyula, 2010

Gudenus János József, *Örmény eredetű magyar nemesi családok genealógiája*, Budapest, 2000.

Lukács György, *Életem és Kortársaim*, Budapest, 1936

a Magyar Revíziós Ligában, amelynek ügyvezető elnöke lett.

Az 1935-ös választásokon kisgazdapárti színekben képviselőjelöltséget vállalt Esztergomban, de vereséget szenvedett. Ezután a közélettől visszavonulva élt. 1950. szeptember 28-án hunyt el. Temetése október 2-án volt a budapesti Farkasréti temetőben.

Lukács élete során több szervezet, egyesület alapítója, tagja volt, amelyeknek a tevékenységébe aktív szerepet vállalt. Ezek közül megemlíthetjük az Országos Gyermek-egészségügyi Társaságot, a Magyar Képzőművészeti Társulatot, a Magyar Goethe Társaságot, a Magyar Miczkiewicz Társaságot stb. Az uralkodótól császári és királyi kamarás címet (1904), valamint valóságos belső titkos tanácsos kitüntető címet (1905) kapott, az I. osztályú vaskoronarend lovagja is lett. 1912. december 17-én gyermekei: György, Miklós és Sándor bárói rangot kaptak illetve a Perényi család rangját terjesztik ki, címer és névegyesítéssel, ettől kezdve a család neve, Perényi-Lukács.

1900-ban feleségül vette báró Perényi Marjoriet, br. Perényi Péter és Újhelyi Ilona leányát. Ebből a házasságból tehát három fiú született. A legidősebb, György (1903-1988), jogász, követségi tanácsos - elhagyta Magyarországot és az Egyesült Államokban telepedett le, az Albany Egyetem Történelmi és Politikai Tanszékének professzora lett. Miklós (1905-1986), karmester. 1943-tól a budapesti Opera karmestere, majd 1966 és 1978 között a Magyar Állami Operaház igazgatója volt. A legkisebb fiú, Sándor (1909-1988), tisztviselő, ugyancsak kivándorolt, ő Peruban telepedett le. Lukács György unokái és dédunokái ma az Egyesült Államokban és Peruban élnek.

BÁRÓ PERÉNYI MARJORIE, A FELESÉG

Örmények Szingapúrban

Az 1819-ben létrehozott brit kikötőből mára a világ nyolcadik legnagyobb egy főre eső bruttó hazai termékkel (GDP) rendelkező önálló városállama fejlődött ki. A kétszáz éves Szingapúr (Oroszlánváros) sikertörténetének az egyik titka a vallási tolerancia, a természetes és békés együttélés. A toleranciára való nevelés, egymás hitének tisztelete alapkérdés kivétel nélkül minden szingapúri állampolgár számára, és aki a türelmetlenséget képviseli, annak a törvény szigorával kell szembenéznie. Itt nem fordulhat elő, hogy a kisebbségi izslám közösség, annak némely tagja ellenséges viszonyban éljen a szintén kisebbségi keresztyén lakosokkal. Miközben külön létezik maláj (arab), indiai és természetesen kínai negyed. A városállamban az abszolút többséget a kínai lakosok alkotják, ami az eredményes gazdasági kibontakozás feltétele.

Sajátos élményt nyújt a kínai negyed egyik főutcáján (Tanjong Pagar Road) néhány száz méteres távolságon belül sorra látogatni a három világvallás helybeli legrepresentatívabb templomait. A Masjid

A VILÁGOSÍTÓ SZENT GERGELY TEMPLOM ÉS KÖRNYÉKE

Jamae (Chulia) mecset a megszokottnál lényegesen nyitottabb a nem muzulmán vallásúak számára, akik ugyanakkor nem restellnek szálem alekjumot (béke veled!) köszönni a templomszolgának. Odébb a hindu szentély, a Sri Mariamman Temple színes pompája, Síva, Visnu, Ganesha és a többi istenség szobra, szent tehének mintázata nyújt különös látnivalót már az utcán, majd odabenn a templomban is. Újabb két utcasarokkal arrább a buddhista vallás által nyújtott lelki béke, a lótuszvirág és a füstölés illata, a templombelső pompázata nyújt felüdülést a Buddha Tooth Relic Temple-ben. Innen száz méterre egy keresztyén, metodista templom fehérre meszelt puritán falai láthatók, de nincs túl messze a „kínai templom” sem. A Thian Hock Keng Temple kiemelten tartalmazza a kínai buddhista elemeket, miközben átítatja a taoista és a konfucianus szellemiség, a sajátos kínai filozófia. A környéktől kissé távolabb várja híveit és a látogatókat az anglikán Szent András katedrális és a római katolikus Szent József templom, valamint a viktoriánus stílusban épült Maghain Aboth zsinagóga, amely közel másfél száz éve a városban élő zsidó kereskedők vallási és kulturális központja egyúttal.

1853-BAN ÁLLÍTOTTÁK A KUPOLA-TORONY HELYETT A HEGYES TORNYOT A SZINGAPÚRI ÖRMÉNY TEMPLOMHOZ

Szingapúrban a legrégebbi keresztyén templom a Világosító Szent Gergely templom, az örmény istenháza. A kereskedésnek szabad utat engedő egykori brit kikötő megalapítását követően létrejött örmény közösség már néhány évre rá, 1825-ben papot kért a perzsiai örmény érsektől, de a lelkész csak két év múlva érkezett meg. A néhány tucatnyi egyháztag az istentiszteleteket eleinte magánházaiban tartotta, amíg 1833-ban megfelelő telekhez nem jutottak templomépítés céljából. A helyi örmény közösség, a szingapúri európaiak, a kikötőn átutazó örmények adományainak, valamint Kalkuttából és Jáváról az ottani örmény közösségektől érkezett gyűjtéseknek köszönhetően a templomot már 1835-ben sikerült befejezni és felszentelni. Eredetileg az ősi örmény templomépítési gyakorlat szerint kupolás tetővel és harangtoronnyal rendelkezett, azonban 1853-ban strukturális okokból mindkettőt lebontották, majd nyeregteret és hegyes templomtornyot alakítottak ki. A templom elegánsan tiszta fehér, bejáratainál oszlopsorokkal rendelkezik. Ma már ritkán tartanak benne

folytatás a 13. oldalon

folytatás a 13. oldalról

istentiszteletet, leginkább esküvőknek kedvelt színhelye.

Egyébként a szingapúri örmény közösség nem létszámában, hanem identitásában volt mindenkoron erős. A legnagyobb létszámot száz évvel ezelőtt érte el, de akkor is alig haladta meg a száz főt. Aztán a világháborús veszteségeket és az elvándorlást már nem pótolhatta az anyaországból történő szórványos idetelepedés az utóbbi évtizedekben. A templomhoz tartozó sírkertben az ide temetett örmények sírmelekei bizonyára érdekes történetek néma hordozói. A templom udvarán a frissen nyírt fűben még számos örmény kőkereszt (khacskar) tekinthető meg, 2005 óta pedig több kortárs szobor áll, amelyek többnyire a Passióhoz kapcsolódnak, és a Megváltó Krisztus szoboralakja köré csoportosulnak.

A négy kultúra (kínai, maláj, indiai és angol) formálta városállamban amúgy fontos helye van a keresztyénségnek. Szingapúr alapításával egy időben a keresz-

tény egyházak is megjelentek, és egyszerre vállalták fel a betelepültek lelki életének gondozását, valamint a missziók megszervezését. Kiemelt szerepet játszottak a keresztyének iskola működtetése, árvaházak létesítése, a hátrányos helyzetű nők segítése területén. A keresztyének (katolikusok, anglikánok és egyéb protestánsok) mai tizennyolc százalékos szingapúri jelenléte így is meghatározó. Miközben földrajzilag nem messze, a Fülöp-szigeteken a világ harmadik legnépesebb római katolikus közössége jött létre.

Egyébként az Ázsiai Civilizáció Múzeuma Szingapúrban sorra bemutatja a keresztyén, arab, maláj, kínai, hindu, buddhista, óceániai és egyéb kultúrákat. Az ázsiai civilizációt, egyúttal a világot meghatározó civilizációkat. Vajon mikor lesz közös kiállítása a főbb keresztyén vallásoknak (római katolikus, örmény katolikus, görög katolikus, görög keleti, protestáns)?

Dr. Ábrám Zoltán

A LEGÚJABB KHACSKAR A SÍRKERTBEN

A Salamon templom Szamosújváron

Gyümölcslő Boldogasszony emléknapján a szamosújvári örmények közössége a Salamon templom búcsúnapját ünnepelte.

A SALAMON-TEMPLOM MA

Az Erdélybe telepedő örmények előbb bérbe veszik 1696-ban a szamosújvári uradalmat, majd I. Lipót császár beleegyezésével megvásárolják a Martinuzzi vártól délre eső részt, 1700-ban pedig leteszik a város – Armenopolis alapkövét.

Erdélyben a legrégebb 1723-1724 között épült, eredetileg kőfallal övezett, Gyümölcslő Boldogasszony tiszteletére felszentelt örmény katolikus kőtemplom, építtetője Simai Salamon szamosújvári főbíró volt. A főbejárat utáni toronyaljban, a templomajtó feletti címerpajzs közepmezéjében IHS monogram, az 1723-as évszám és örmény betűkkel írt Salamon – Szohomon –név mássalhangzóit, a templomalapító neve és az alapítás éve olvashatók. Késő gótikus stílusban épült, templomtorony, hajó és szentély egységesből áll, szentélyhez sekrestyét a hajó oldalához félköríves záródású mellékkápolnákat csatoltak, a falakat támpillérek támasztják meg.

A templomtorony bejárata két oldalán talpazatra helyezve, egyházi öltözetben

Szilveszter pápa és Világosító Szt. Gergely barokk stílusú, 18. században készített szobra áll, (mindkét szobor sérült); a templom főoltárát a Boldogasszony tiszteletére, a két mellékoltár a Szentháromság és Világosító Szt. Gergely tiszteletére szentelték fel.

A többszöri javítás után, 1898-1899 években restaurált templomban jelenleg három oltár van, a főoltáron az Agyali üdvözlés, a mellékoltárokon Mária tanítása és Szt. Máté evangélista látható.

A templomhajó mennyezeti freskóján Jeruzsálemben prédikáló Krisztus látható. A Szt. Gergely kápolna freskója az Edesában élő Abgar örmény királyt ábrázolja, amint a (3 tagból álló) küldöttséggel Jeruzsálembé érkezik, hogy láthassa a Megváltót, mivel hallották csodatetteinek hírért (Chorenei Mózes szerint). A Szt. Anna kápolna freskóján Tádé apostol (Krisztus mennybemenetele után) Örményországban hirdeti az új hitet. A falképeket Szirmay Antal budapesti magyar akadémiai festő készítette.

Szász Ávéd Rózsa

Harmincharmadszor találkoztak

A gyergyószentmiklósi örmény katolikus templomban megszervezett XXXIII. Kórustalálkozó kapcsán Bíró Zsoltot, a gyergyószentmiklósi örmény katolikus egyház karnagyát kérdeztük:

– Mikor alakult ki a kórustalálkozó hagyománya?

– A gyergyói kórus, de általánosságban a gyergyói kórusok 100 évnél is nagyobb múlttal rendelkeznek. Nagyon régi a gyergyószentmiklósi Ipartestület férfikara. E mostani a kórustalálkozóznak a múltjáról csak annyit tudok mondani, hogy harminchárom évvel ezelőtt szervezték meg az elsőt.

– Hányan vettek részt a jelenlegi találkozózn és honnan érkeztek a kórusok?

– A kórustalálkozózn közel 400 személy vett részt énekesként valamely kórus tagjaként. A résztvevő kórusok a következők voltak: a Gyergyószentmiklósi Szt. Miklós, Gyergyószentmiklósi Szt. József, Gyergyóalfalu, Gyergyócsomafalva, Kilyénfalva, Gyergyótekerőpatak, Gyergyóújfalu, Gyergyószárhegy, Tölgyes, Borszék, Gyergyódítró, Gyergyóremete, valamint a házigazda, a gyergyószentmiklósi Örmény Katolikus plébánia kórusa.

– Hogyan néz ki egy ilyen kórustalálkozó? Verseny jellege is van? Ha igen,

van egy zsűri? Ha meg van, az kikből tevődik össze?

– A kórustalálkozót egyházi körülmények között szervezzük meg, vagyis mindig és mindenhol egy szentmise előzi meg, ahol a vendégek Isten szavára hangolódhatnak, hiszen Őt dicsőítik. Ez most sem volt másképp. A szentmisét követően a kórusok két-két énekszámot adtak elő. Amikor pedig minden kórus „leszerepelt”, egy közös művet adtak elő együtt, egy kánont énekelt a közel négyszáz ember. Felemelő élmény volt a „Cristus vincit, Cristus regnat, Cristus Cristus Imperat” című, Krisztus Királyt dicsőítő ének közös éneklése, befejezéséknél. A találkozóznak nincs verseny jellege, mert itt az együttlét és a közös ünneplés, Isten áll a középpontban, nem az emberi versengés. Következésképpen zsűri sincs, azazhogy mégiscsak van, egy nem hivatalos, amolyan önkéntes ítélszabottság: a hallgatóság. Ők döntenek el – magukban esetleg közvetlen környezetükben –, hogy melyik kórus miként énekelt. Ja, és az senkit nem zavart, hogy éppen tizenhárman voltak a kórusok. Huszonharmadszor tizenhárman – ez így van jól.

– Bennünket különösebben az érdekel – természetesen az összkép mellett –, hogy milyen énekeket adott elő a gyergyói örmény kórus?

– Az idei kórustalálkozóra szokáshoz híven az örmény katolikus egyház kórusa egy magyar, vagyis római katolikus egyházi énekkel és egy örmény énekkel készült. Palestrina „Jesu rex admirabilis” és Yekmalian „Hajr mer” művét adtuk elő.

– Mit kell tudnunk a jelenlegi örmény kórusról? Van-e jövője, utánpótlása?

– A mostani örmény plébánia kórusa sajnos kiöregedő, kevés az utánpótlás, de ennek ellenére és határainkat figyelembe véve úgy gondolom, hogy színvonalas éneklésre alkalmas. És reménykedünk, hogy lesz utánpótlás, lesznek, akik a jelenlegi kórustagok helyébe lépjenek.

Köszönjük a tájékoztatást, további sikereket kívánunk a kórustalálkozó szervezőinek, a résztvevőknek, az örmény katolikus egyház kórusának pedig azt, hogy fiatalokkal gazdagodjon az elkövetkező száz év folyamán. S utána is...

Az interjút készítette: dr. Puskás Attila

A Genocídium bosszúja

Március 15-e az örmények számára egy történelmi igazságtétel napja. 1921. március 15-én végezte ki Soghomon Tehlirian az Örmény Genocídium egyik szervezőjét, Talaat Pasát.

1921. március 15-én Mehmed Talaat pasát, korábbi ifjútörök belügyminisztert, Berlin-Charlottenburg-i Hardenbergstraßen fényes nappal lőtt fejbe Soghomon Tehlirian örmény egyetemista, aki a merényletet egy hosszas előkészítés után, áldozata életének pontos kikémlése után hajtotta végre.

A pasát az 1915-ös Örmény Genocídium főszervezőjének tartják, és neki tulajdonítják azt a parancsot, hogy " kivétel nélkül öljenek meg minden örmény férfit, nőt és gyermeket"

Az akció az ún. Nemesis hadművelet része volt, melynek célja az örmény mézárslást szervező ifjútörökök és a hatóságokkal együttműködő örmények kivégzése volt. A merényletek előkészítését Armen Karo, az Örmény Köztársaság egykori washingtoni nagykövete fogta össze. A pénzügyi háttérrel Sahan Natali (eredeti nevén Hakop Der Hakopjan) szervezte meg, aki ezeket a végrehajtók felé eljuttatta.

Tehlirian tettét más merényletek is megelőzték: 1920. március 27-én Arsavir Sirakjan végzett Konstantinápolyban

Vahe Ihszannal (szül. Jeszajan), aki az örmények listáját adta át az ifjútörököknek. 1920. június 19-án Aram Jerkanjan megölte Fatali Khan Khojszki azeri kormányfőt Tbilisiziben. Soghomon Tehlirian végzett Mkrtics Harutjunjannal 1920 júniusában Konstantinápolyban, aki örmény értelmiségiek listáját adta át az ifjútörököknek 1915. április 24. előtt. A Talaat pasa elleni akciót követte Arsavir Sirakjan merénylete, aki 1921 december 6-án Said Halim Pascha nagyvezírt lőtte le Rómában. 1922. április 17-én két merénylő - Aram Jerkanjan és Arsavir Sirakjan végzett Berlinben Bahaettin Şakirral, az ifjútörök párt alapító tagjával és Dzsemál Azmival, a deportálások és mézárslások egyik helyszínének, Trapezund kormányzójával. 1922. július 21. Sztepan Caghikjan, Betrosz Der Boghoszjan, Artasesz Kevorkjan végeztek Kemál pasával és titkárával, Nusrat Beyanl egy séta közben Tbilisiziben.

Soghomon Tehliriant a német bíróság elé állították, ügyét három ügyvéd is védte, többek között Theodor Niemeyer, a Kieli Egyetem jogász professzora. A híres, rövid lejáratú per során a védelem a Tehlirian epilepsziájára hivatkozott, és végül az elkövetőt felmentettek. A perköltségre hétszázezer német márkára rúgott, amit a diaszpóra örménysége gyűjtött össze és a Tehlerjan Védelmi Bizottság kezelte. Ebből sikerült Németországba hozni a Párizsból, a mézárslások központi kitervelését bizonyító titkos táviratokat is.

A védelem azt próbálta bizonyítani, hogy az örmény mézárslás borzalmi valóban örületbe kergették a merénylet elkövetőjét. Tehlirian szülőfalujának lakóit valóban deportálták, de családja a hamidi vérengzések után (1894-1896) Belgrádba menekült és önkéntesként harcolt az oroszok oldalán. A védelem szerint végignézte családja kiirtását, és hozzátartozóinak holtteste alatt feküdt, amikor beteg lett. Tehlerjan álmában is rohamot kapott vagy félrebeszél.

A védelem a genocídium német szemtanúinak tanúvallomására is számított. Egyik tanú az a Johannes Lepsius, evangélikus lelkész volt, aki folyamatosan igyekezett biztosítani az örmények

SOGHOMON TEHLIRIAN – TALAAT PASA GYILKOSA

élelmezését és egészségügyi ellátását, és számos árvát is megmentett Tevékenységének Franz Werfel is emléket állított A Musza Dagh negyven napja című regényében.

Egy másik tanú Otto Liman von Sanders tábornok, az Ötödik Hadsereg egykori parancsnoka volt, aki azt vallotta, hogy a deportálást valóban az ifjútörök vezetőség rendelte el a rémtetteket, amelyeket a helyi erők hajtottak végre, de német egységek nem állomásoztak a helyszínen. Ezzel a németek felelősségmentességét kívánta kifejezni. Ugyanakkor ő is, mint ahogyan a török is, szükségesnek tartotta az örmények deportálást, mert szerint is féltő volt, hogy az oroszokkal szövetkeznek. Kérdés azonban, hogy miért kellett olyan örmény közösségeket is áttelepíteni, amelyek távol éltek az orosz területektől, és miért kellett ártatlan gyermekeket, asszonyokat és időseket is deportálni, kivégezni.

Harmadikként meghallgatták Krikoris Balakian püspököt, aki tudott az örmények ellenei mézárslásokat elrendelő táviratokról.

dr. Puskás Attila a cikk szerzője

Forrás: Merenics Éva,
A Nemesis hadművelet, in real.mtak.
hu/6966/1/ProMino12-2-02-Merenics.pdf

TALAAT PASA

Az örmény népirtás

Az 1915-ös örmény népirtás a 20. század elejének egyik legkegyetlenebb cselekedete volt, amely létrehozta a genocídium fogalmát, ami nemcsak egy nép fizikai megsemmisítését, hanem kultúrájának elpusztítását is magában foglalja. Bár a világ országainak jó része egyetért abban, hogy genocídiumról volt szó, s népirtásként tekint az 1915-ben elkezdődött eseményekre, mégis vannak még államok, amelyek nem ismerik el népirtásként a másfél millió örmény török általi elpusztítását. 2014. április 23-án Erdogan török kormányfő Törökország nevében részvétét nyilvánította az elkövetett mészárlások során „1915-ben meggyilkolt örmények unokáinak.” A sajtóközleményben ugyanakkor nem használta a „népirtás” kifejezést. Ferenc pápa 2015-ben, az örmény genocídium századik évfordulóján a római Szent Péter-bazilikában örmény szertartású misét celebrált, s közben úgy fogalmazott, hogy a huszadik században három tömeges tragédia történt, melyek közül „Az első, amelyet széles körben a XX. század első népirtásának tartanak, az örmény népet sújtotta”. 2016. június 2-án Berlinben a képviselőház egy ellenszavazat és egy tartózkodás mellett kimondta, hogy népirtás volt, amit az Oszmán Birodalomban száz évvel ezelőtt az örmények ellen elkövettek.

Az 1908-as ifjútörök forradalom következtében nacionalista politikai csoportosulás ragadta magához a hatalmat, amely a birodalom helyreállítására és egységének megőrzésére törekedett, s ennek érdekében reformokkal kísérletezett. Az új kormány (Egység és Haladás Bizottsága) szellemisége megpecsételte az örmény kisebbség további sorsát. 1909 áprilisában a fővárosban zavargások törtek ki, ugyan az ifjútörökök elmenekültek, s V. Mehmet került a szultáni trónra, de befolyásukat mégis sikerült visszaszerezniük. A kilikiai Adana városában az örmények demonstrációba kezdtek, röplapokat és újságokat bocsátottak ki, fegyverekkel kereskedtek. A város kereskedelmi csomópontnak számított, lakosságának csaknem felét a keresztény örmények tették ki, akik számos előjoggal és befolyásos pozícióval bírtak. Az elégedetlenség ostromállapotot szült, fegyveres harc alakult ki a muszlimokkal, s később adanai mészárlás (más néven „kilikiai vecsernye” néven) híresült el. Az oszmán katonák nem a rend helyreállítása miatt érkeztek a városba, hanem hogy megtorolják az „örmények áskálódását”: felgyújtották az örmény iskolákat, templomokat, boltokat és kegyetlen öldöklésbe kezdtek. Statáriális bíróságokat állítottak fel, felelősségre vonták az életben maradtakat. A hivatalos becslések szerint ekkor több mint ötezer örmény és csak-

nem kétezer muszlim vesztette életét Adanában, de a történészek szerint ez a szám jóval több lehetett: az egész térségben nagyjából 20–25 ezer halálos áldozattal számolnak.

1914. november 10-én az Oszmán Birodalom hadat üzent Oroszországnak és harcot nyitott a kaukázusi fronton. A hadügyminiszter, Enver pasa célja az volt, hogy elfoglalja Baku városát (ma Azerbajdzsán fővárosa), ami csúfos vereséggel zárult. Az örmények megosztó döntés előtt álltak, hogy melyik oldalhoz csatlakozzanak. Az muszlim lakta területek kisebbségei a birodalom védelmének érdekében fogtak fegyvert (ám a Porta bennük sem bízott), míg az oroszországi örmények – akik Tbiliszi (ma Örményország fővárosa) nagyvárosában éltek – a cári seregek mellett harcoltak a felszabadítás reményében. Egyik döntés sem odázhatta el a végkifejletet, mindkettő ellenük dolgozott.

1915. április 24-én az ifjútörök kormány kb. 250 örmény értelmiségit börtönzött be és egy elhagyatott helyen kivégezték őket. Hasonló tragikus esetekre került sor Zejtun és Van városaiban is. 1915 májusában megkezdődött az örmények deportálása, ennek eredményeképpen települések néptelenedtek el (pl.

folytatás a 17. oldalról

Erzurum). A kitelepítéseket törvényre is szentesítették (Tehcir-törvény), s megkezdték az örmények tulajdonainak lefoglalását. A törvény kihirdetését követően nagy részüket a szíriai sivatagba, Der-el-Zor város mellé száműzték, ahol 1915–16-ban éhínség tombolt. Az oszmánok az iraki-szír határ közelében 25 koncentrációs táborot hoztak létre (Tel-Abiad, Katam, Aleppó, stb.), amelyek többségét az oroszok 1916-ban felszámolták. Több mint másfél millió örmény veszett oda a tömeges kivégzésekben.

Eleddig 24 ország ismerte el hivatalosan az örmény népirtást – állítja cikkében Hollósy Katalin.

Nemeszisz, avagy az örmény bosszú

Az első világháború alatt lezajló Örmény Genocídium az emberiség első nagy népirtása volt. Habár az Oszmán birodalom a vesztesek oldalán volt a béketárgyalásnál, volt szövetségeseihez képest nem sújtották olyan mértékű büntetésekkel, valamint felelősségre vonást sem igazán kapott a háborús kabinet részéről. A tény, hogy elmaradt az elszámolás az örmények szemében igazán, és jogosan nagy csalódás volt, így 1919-ben az „Örmény Forradalmi Szövetség” feketelistára állította a népirtásban részt vett fő felelősöket, majd halálra ítélték őket. Az ítélet végrehajtására fegyveres alakulatot is szerveztek, amit „Nemeszisz hadműveletnek” neveztek el a bosszú görög istennője után.

A bosszúhadjárat 1921. március 15-én kezdődött Berlinben, a fő bűnös Talaat pasa megölésével, amit Soghomon Tehlirian hajtott végre, kinek büntetőpere nagy visszhangot keltett a világsajtóban. Az indíték kifejtése után, valamint a túlélők tanúvallomásainak következményében a per átfordult Talaat pasa perévé, mely óriási hatást gyakorolt a nemzetközi jogra és előfutára lett az 1946-os nürnbergi pernek.

A per után valóságos hajtóvadászat indult a bűnösök ellen, amelyek elkövetőit elfogták és a Cseka börtöneibe vitték, ahol „nyomuk veszett”. A népirtás többi vezetőjét 1926-ban bűnösnek találták, és a Musztafa Atatürk által vezetett kormány elítélte. A bűnösök mind megkapták méltó büntetésüket.

Holbach István Károly

Olaszországi próbálkozás

Az olasz képviselőház 2019. április 10-én elfogadta a kormány „örmény népirtást” elismerő javaslatát. Az olasz koalíciós kormány állítólagos „örmény népirtást” elismerő javaslatát a parlament 43 tartózkodás mellett, 382 igennel szavazta meg. Törökország elítélte az olasz képviselőház döntését. Természetes reakciója ez Törökországnak, hisz már a pápa 2015-ös állásponjtjára is felhördültek. A török külügyminisztériumi közlemény hangsúlyozza: a döntés kedvezőtlenül befolyásolhatja a török-olasz kapcsolatokat, s mint minden, a történelmet politizálni próbáló döntés, ez is semmis Törökország szempontjából.

Franciaország is

Franciaország 2001-ben ismerte el, hogy az örmények ellen elkövetett gyilkosságok népirtással értek fel, és 2016 óta ott bűncselekménynek számít az örmény népirtás tagadása. Azt, hogy Franciaor-

szágban hivatalosan is az örmény genocídium emléknapjává nyilvánították április 24-ét Emmanuel Macron francia elnök a Twitteren jelentette be idén február elején, miután találkozott a franciaországi örmény közösség képviselőivel. Franciaországban egyébként 2016 óta 45 ezer euróval és egy évi szabadságvesztéssel büntethető az, aki tagadja a másfél millió áldozattal járó örmény népirtás tényét.

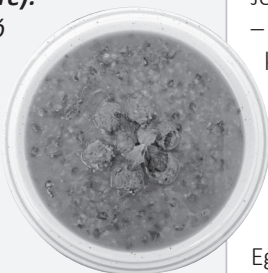
Fahrettin Altun a török Köztársasági Elnöki Hivatal Kommunikációs igazgatója élesen reagált Emmanuel Macron francia köztársasági elnök nyilatkozatára. „A történelemmel való szembenézésről szóló Macron nézzen szembe a Beninben, Burkina Fasóban, Gabonban, Guineában, Kamerunban, Mauritániában, Nigériában, Szenegálban, Tunéziában és Csádban elkövetett emberiség ellenes bűncselekményekkel” – mondotta többek között Fahrettin Altun.

Ha valakinek ezek után az úz-völgyi történesek jutnak eszébe, ne csodálkozzon. A hasonlóság nem a véletlen műve.

Gránátalmaleves

Hozzávalók (4 személyre):

100 g száraz sárgaborsó
4 fej foghagyma
3 fej hagyma
100 g basmati rizs
2 csokor petrezselyem
1 csokor menta
0,5 kg darált bány v. marhahús
1 tk. kurkuma
400 ml gránátalmalé
3 dl gránátalma sűrítmény (melasz)
3 ek. cukor
só, bors

Elkészítés:

Pirítsuk meg a két felkockázott hagymát és a foghagymákat, majd a sárgaborsót tegyük hozzá, öntsük fel 2 liter vízzel és főzzük lefedve fél órát közepes lángon. Adjuk hozzá az apróra vágott mentát és petrezselymet, a sót, borsot, kurkumát. Míg ez fő, készítjük el a húsgombócokat a maradék apróra vágott hagymából és a darálthúsból, és azt is tegyük bele a levesbe a rizzsel együtt. Hagyjuk főni ezt is fél órát. Amikor megvan öntsük bele a gránátalma levét, a gránátalmasűrítményt és a cukrot és lassú lángon főzzük még negyed órát a levest. Ha kész és túl sűrű lett, fel lehet hígítani kevés forró vízzel, illetve még lehet hozzá adni ízlés szerint cukrot. Díszíthetjük friss petrezselyem illetve menta levéllel és gránátalmával.

A Jereváni Rádióban „hallottuk”

Jereváni Rádiót megkérdezik:

– Igaz-e hogy Brezsnyev elvtársat meggyilkolták, és ha igen, akkor hogyan történt?

Jereváni Rádió válaszol:

– A hír nem igaz, Brezsnyev elvtárs halála ugyanis egy sajnálatos baleset volt. A nagy beteget Andropov és Gromiko elvtársak részvétellel meglátogatták. Egyszer csak arra lettek figyelmesek, hogy Brezsnyev elvtárs fenemód integetni kezd, majd egy papírra ír, miközben szinte kapkodja a levegőt, sőt végül mielőtt megnyugodott volna, még kapálódzott is. Mint utólag kiderült, sajnos meghalt.

– Andropov és Gromiko elvtársak megtisztelve érezték magukat, hogy jelen lehetettek Brezsnyev elvtárs utolsó perceiben és arra meg különösképp, hogy éppen nekik írta papírra élete utolsó üzenetét.

– Úgy vélték, valami nagyon fontosat akart tudatni. Ám amikor elolvasták, a papíron ez állt: Gromiko te állat, állj le az oxigénvezetékéről.

Jereváni Rádió váratlanul bejelent:

– Kedves Hallgatónk! Bevalljuk, eddig folyton hazudnunk kellett, de holnaptól kezdve csak az igazat vagyunk hajlandóak mondani.

Másnap megszólal a Rádió:

– Itt a Jereváni Rádió! Kedves Hallgatónk, Főtítkárn elvtárs kitüntető jószágából ismét jelentkezünk, ezúttal a kies Szibériából.

Jereváni Rádiót megkérdezik:

– Mi a különbség a magyar Szózat és a volt kiszesekből verbuválódott Gyurcsány féle magyar kormány között?

Jereváni Rádió válaszol:

– A különbség mindössze egy betűnyi. A magyar Szózat úgy kezdődik, hogy HAZÁDRAK RENDÜLETLENÜL, a Gyurcsány kormány tagjai pedig HAZUDRAK RENDÜLETLENÜL.

Jereváni Rádiót megkérdezik:

– Mi lenne, ha nem lenne szocializmus? Jereváni Rádió válaszol:

– Akkor bizony lenne minden.

Jereváni Rádiót megkérdezik:

– A megszorító intézkedéseket ki fogadja pesszimistán és ki optimistán?

Jereváni Rádió válaszol:

– Pesszimistán az fogadja, aki beszerzi az evőpálcikákat.

– Optimistán pedig az, aki azt hiszi, hogy rizs az lesz.

Jereváni Rádiót megkérdezik:

– Hogyan lehet az hogy a magyarok a Gyurcsány-reform végére már csak fél kézzel fognak dolgozni?

Jereváni Rádió válaszol:

– Mert a másik kezükkel a fügefalevelet tartják.

SALVIA GREEN LINE

WEB SHOP

www.salviabox.ro

SC SAREA TRANSILVANIEI SRL-D

Cím: Stefan cel Mare utca, 55. szám Torda, Erdély, Románia

Só feldolgozás őszótermékek:

Étkezési só, hófehér, 99,99%-os világosszürke só (magnéziumos), feketesó, fürdősó, sólámpa, sómécses, só hamutartó, só pipa, orróblító, só grill, só párna, só szappan és só dezodor.

Infó: Bogdánffy Álmos István, Mobil: +40-745177261

Facebook: Sotermékek Boltja Torda / Magazinul de SareTurda
naposoldal.ro, www.sareatransilvaniei.ro

OPTICA OPTOFARM

A látás szakértője

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szakületünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül is fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupillatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen keret típusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsű egyaránt (gyors, olcsó, és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória, reflexek, mozgás és tanulászavarok javítására
- lelki tanácsadás és relaxációs terápiák

Marosvásárhely:

- Posta utca 3. sz. Tel.: 0265/212-304, 0365/410-555
- 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel.: 0265/263-351, 0365/410-557
- Rózsák tere 53. sz. Tel.: 0265/250-120, 0365/410-559
- Dózsa György út 60. sz. Tel.: 0265/265-205
- Köztársaság tér 5. sz. Tel.: 0365/430-939

Szászrégen

- Iskola utca 11. sz. Tel.: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- Fő út 196. sz. Tel.: 0265/577-282
- A Danubius Hotelben. Tel.: 0742-100-323

MINIER OTTÓ (JOBBRÓL) AZ ŐSI TEMPLOMOKAT IS FELKERESTE A MA MÁR TÖRÖKORSZÁGHOZ TARTOZÓ ANI ROMVÁROSBAN

VIRÁGVASÁR NAP GYERGYÓSZENTMIKLÓSON

KÖZÉPEN JÁNOSI-BUSLIG SZANDA FOTÓMŰVÉS, BALÁZS JÓZSEF KÉPZŐMŰVÉS, BALRÓL KULCSÁR LÁSZLÓ EGYESÜLETI ELNÖK, JOBBRÓL PEDIG FT. GÁL HUNOR

AZ 1853-BAN ÁTALAKÍTOTT (CSÚCSOSÍTOTT) TEMPLOMTORONY

HARANGSZÓ MELLETT ÉRKEZTEK A KÓRUSTAGOK A TEMPLOM CINTERMÉBE A TALÁLKOZÓ MEGNYITÁSOKOR

A SZAMOSÚJVÁRI SALAMON TEMPLOM TORNYA KÉT OLDALÁN SZILVESZTER PÁPA ÉS VILÁGOSÍTÓ SZENT GERGELY SZOBRAI

ÉTELSZENTELÉSRE VÁRAKOZNAK A GYERGYÓIAK AZ ÖRMÉNY TEMPLOMKERTBEN

A FIATALOK, AKIK RÉSZT VETEK A SZÉPVÍZI NEGYEDÉVÉZREDES TEMPLOM FELÚJÍTÁSI MUNKÁLATAIBAN

A TEMPLOMTÓL INDULTAK A NAGYSZERDAI KERESZTÚT RÉSZTVEVŐI GYERGYÓSZENTMIKLÓSON

A GYERGYÓI KORONÁBAN DÍSZVACSORÁN VETT RÉSZT A KÖZEL NÉGYSZÁZ ÉNEKES